

1500

Duem (PI 4)

(ALDC, IX, 2116. *Duem* [PI 4])

La primera persona del plural del present d'indicatiu del verb *dur* (< DŪCĒRE) en llat. vg. era DUCĪMUS, origen del cat. preliterari **du[δ]em*, **du[z]em* (cf. la forma occitanitzant de Formiguera *d[øz]em* 7), esdevinguda *duem* per la caiguda de la consonant intervocàlica, amb les var. *duiem*, de part del cat. central, val. septentrional, tort. i algunes localitats nord-occ., amb inserció d'una [j] antihiàtica, com la de la [y] de *duguem* (amb atracció també de formes com *duga*, *dugues*, etc.), pròpia de localitats de part del val. i d'algunes del nord del domini lingüístic. *Duim*, del bal., ha estat interpretat com a descendent del llat. cl. DŪCĪMUS (Moll, 1952: § 310; *DCVB*, s. v. *dur*), però, atesa la manca de documentació antiga, sembla més versemblant considerar-lo una atracció del model *deim* (< *deim* < DICĪMUS, cf. mapa 1487). De tota manera, convindria comprovar l'antiguitat de *duym*

que el *DCVB* adueix en el paradigma de la flexió antiga de *dur* (*DCVB*, IV: 619).

Llevem i *llevam* 125 són manlleus al cast.

El sinònim *portam*, amb la desinència originària, es troba en parlars ribagorçans i *portem* en ross. i parlars del Principat, especialment de la part occidental (alg. *poltem* 85); per a una comparació dels usos de *dur* i *portar*, veg. mapa 1496. *Duem* i *portem* són les formes normatives des del *DOrt*, 1917; *portam*, des de Fabra, 1918 (pàg. 69); la *GIEC* (pàg. 295), a més, inclou *duim* (bal.) entre "Altres variants", que la *PEOLC Morfologia* (pàg. 40) reserva per a l'àmbit restringit del parlar baleàric, com semblantment *portam* (model *cantam*, pàg. 25), i considera *duguem* forma no recomanable.

